

Nousevatko kunta-alan eläkemaksut pilviin? Pitkän aikavälin eläkelaskelman 2019 kertomaa

Heikki Tikanmäki 16.5. Tampere

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Vastaus peruslaskelman mukaan:

Eivät nouse

Maksu on kestäväällä tasolla

- Pitkällä aikavälillä kuntaeläkkeiden kestävä vakiomaksutaso on 27,8 % palkoista
 - Tämä maksutaso riittää rahoittamaan eläkemenon periaatteessa ikuisesti, **jos oletukset toteutuvat**
 - Yksityisen sektorin TyEL-eläkkeissä vakiomaksu on 26,9 %
- Vuonna 2018 kuntaeläkkeiden maksuprosentti oli keskimäärin 28,3 %
- Tulevaan kehitykseen sisältyy aina riskejä:
 - Voi mennä myös huonommin (tai paremmin)
 - Keva käyttää yleensä laskelmissaan varovaisempia oletuksia

Mitä laskelmat ovat?

- Eläketurvakeskus julkaisee 2-3 vuoden välein laskelmat lakisääteisten eläkkeiden pitkän aikavälin kehityksestä
- Laskelmat kertovat, mihin nykyinen eläkelainsäädäntö johtaa annetuilla väestö- ja talousoletuksilla
 - Laskelmat eivät siis ole ennusteita
 - Mahdollisia tulevia lakimuutoksia ei ole otettu huomioon
- Peruslaskelman lisäksi esitetään laskelmia vaihtoehtoisilla oletuksilla

Mitä ovat kuntaeläkkeet?

- Kuntaeläkkeet ovat osa lakisääteistä työeläkejärjestelmää
- Julkisten alojen eläke-etuudet yhdistettiin vuoden 2017 alussa julkisten alojen eläkelakiin (JuEL)
- Kuntaeläkkeiden rahoitus säilyi kuitenkin erillään
- Tässä esitelmässä puhutaan *JuEL:n kunnallisista eläkkeistä*, joilla tarkoitetaan täsmällisemmin *Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmää*
- Vastaa rajaukseltaan vanhaa kunnallista eläkelakia (KuEL)

Peruslaskelma

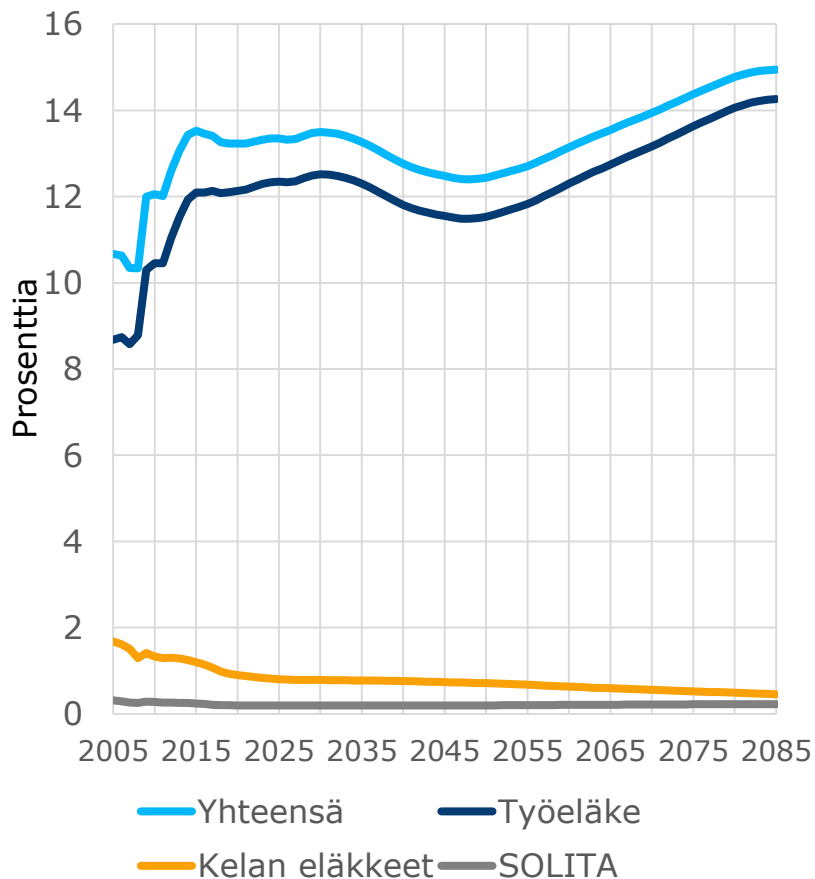

Keskeiset oletukset

- Väestöoletukset Tilastokeskuksen 2018 väestöennusteen mukaiset
 - Syntyvyys 1,45 lasta/hedelmällisyysikäinen nainen
 - Nettomaahanmuutto 15 000 henkilöä vuodessa
 - Kuolevuuden alenemisvauhti jatkuu samaa tahtia kuin 1987-2017
- Sijoitustuotto-oletus (reaalisesti)
 - 2,5 % vuosille 2019-2028
 - 3,5 % vuodesta 2029 alkaen
- Ansiotason reaalikasvu 1,5 %
- Inflaatio 1,7 %
- Työllisyysaste runsaat 73 % 2020-luvulta alkaen
- Kunta-alan työllisten osuus kaikista työllisistä ennallaan

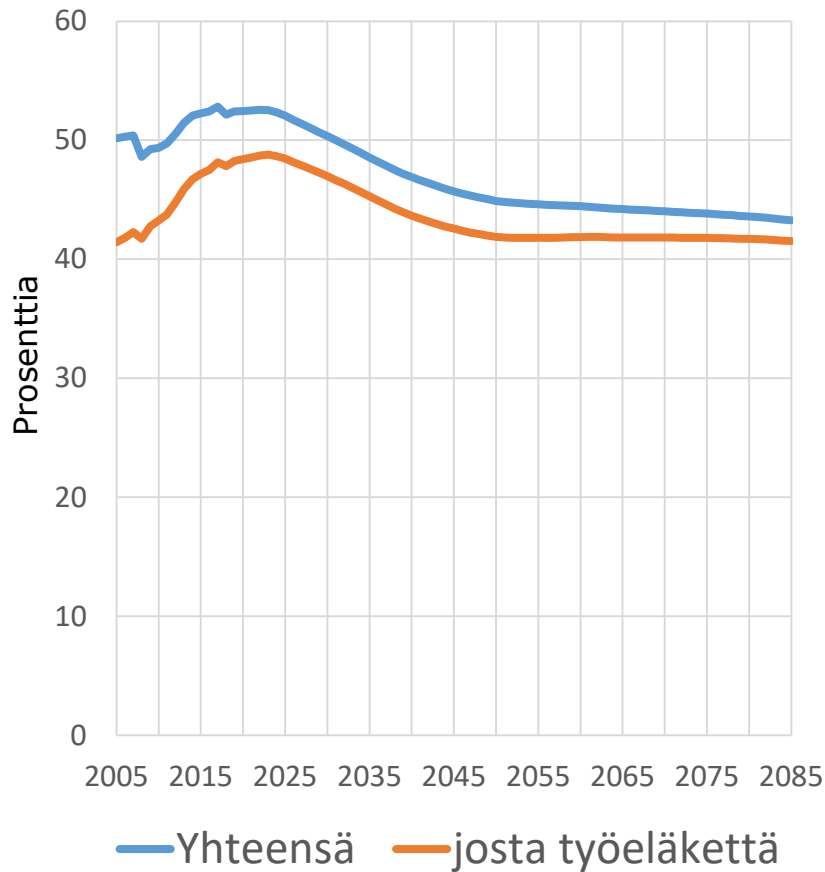
Lakisääteiset eläkemenot suhteessa bruttokansantuotteeseen

- Vallitsevan lainsäädännön mukainen laskelma
- Kansaneläkeindeksin oletetaan kuitenkin seuraavan puoliksi ansiokehitystä ja puoliksi hintakehitystä

Keskieläke suhteessa keskiansioon*

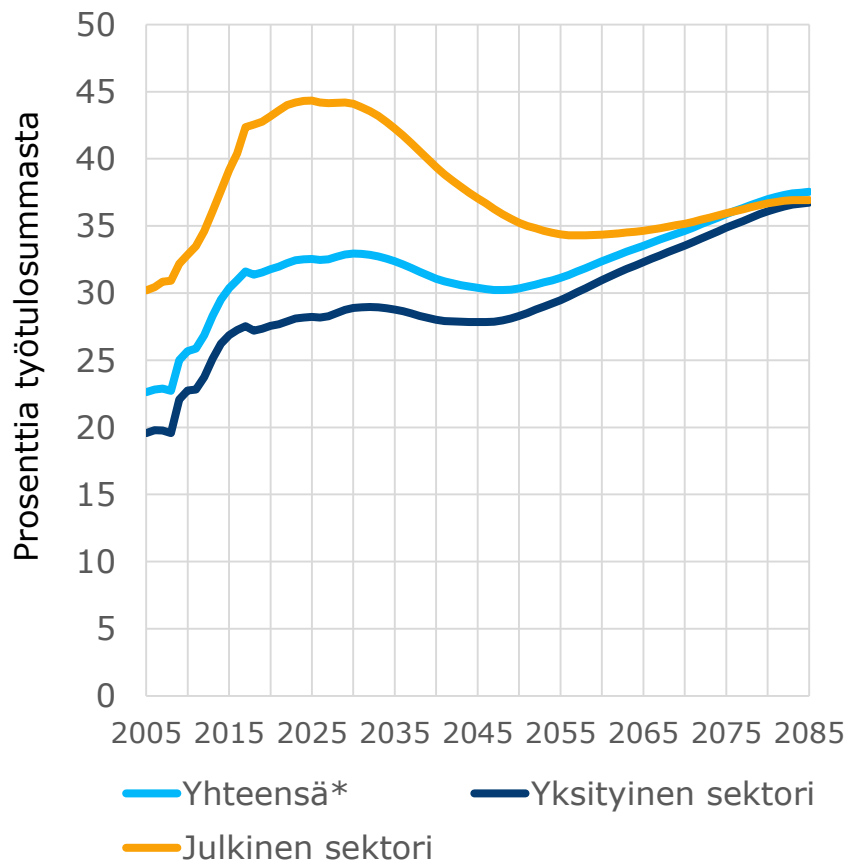

- Keskieläke suhteessa keskiansioon kääntyy laskuun 2020-luvulla
 - Keskeisin tekijä elinaikakerroin
- Suhde vakiintuu vajaan 45 prosentin tasolle
- Keskieläkkeen ostovoima kasvaa koko ennustejakson
 - 2017: 1656 euroa
 - 2030: 1846 euroa
 - 2045: 2090 euroa

* Tämä suhdeluku kuvaa keskieläkkeen suhdetta keskiansioon. Sitä ei voi tulkita korvausasteeksi.

Työeläkemeno suhteessa työtulosummaan poikkeaa sektoreittain

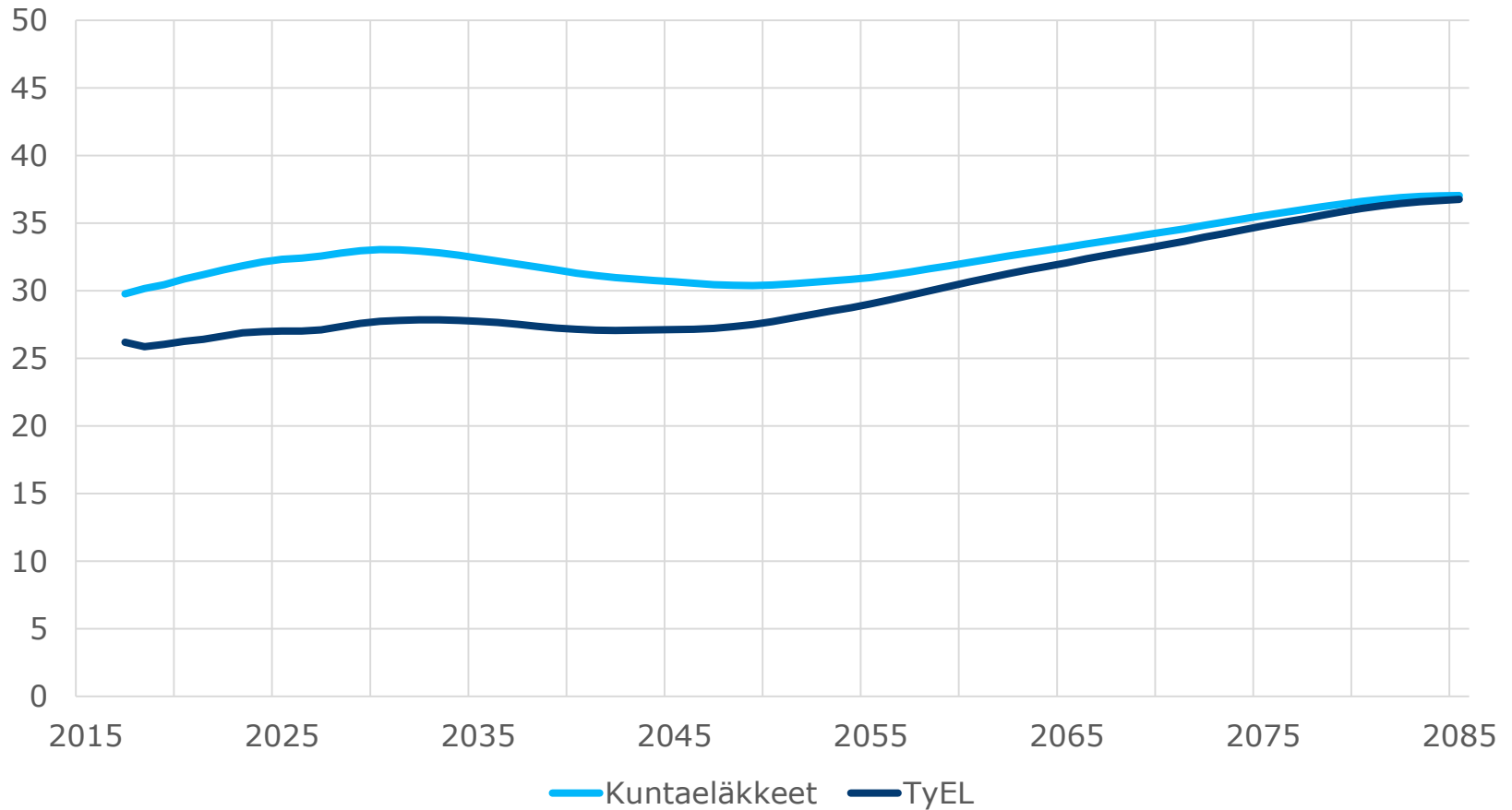

- Julkisen sektorin työeläkemeno suhteessa palkkasummaan alenee vuosina 2030-2050
- Pitkällä aikavälillä kaikkien eläkejärjestelmien meno on noin 37 prosenttia työtulosummasta

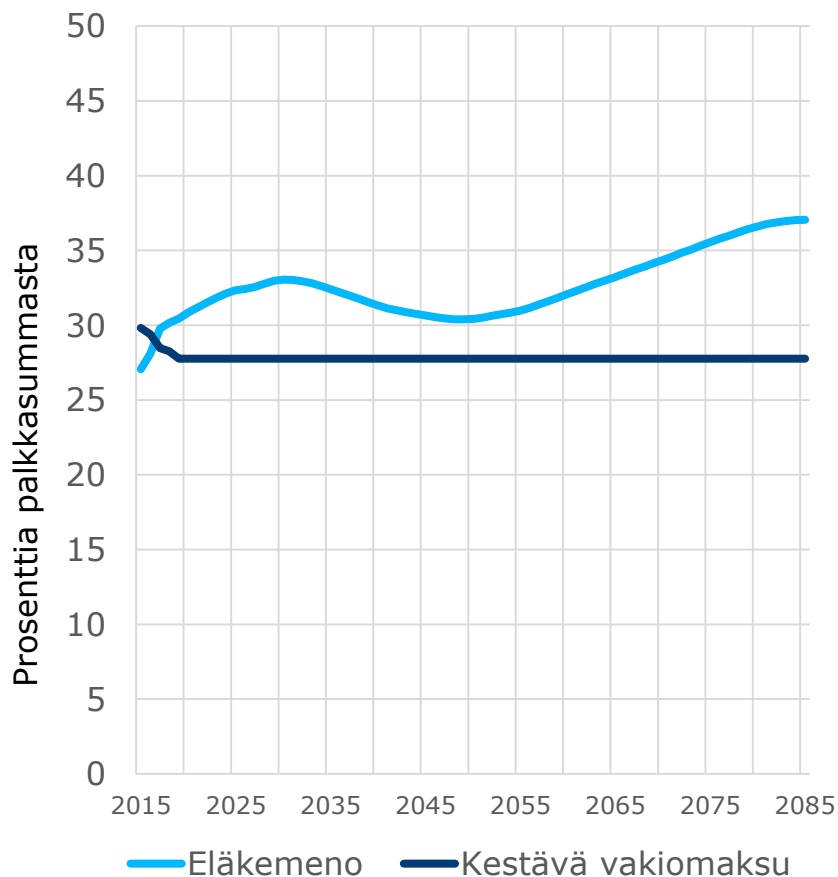
* Yhteensä sisältää myös VEKL-menon, joka ei sisälly sektorikohtaisiin laskelmiin.

Eläkemeno, prosenttia palkkasummasta

Kuntaeläkkeiden rahoitusnäkymistä

- Maksutason ylittävä osa eläkemenosta rahoitetaan sijoitusvarojen tuotoilla
- Vakiomaksulaskelmassa eläkevarat suhteessa palkkasummaan kasvavat laskentajakson aikana
 - 290 % vuonna 2019
 - 430 % vuonna 2085
- Samaan aikaan myös eläkemeno kasvaa

Riskejä

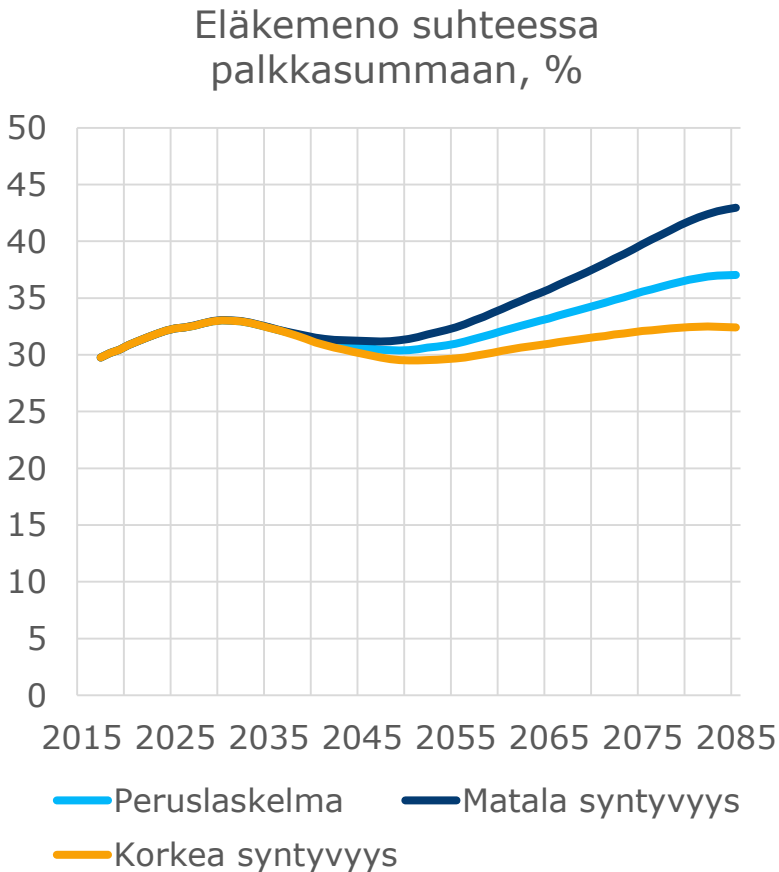

Riskejä

- Herkkyyslaskelmia
 - Syntyvyys
 - Talouskehitys
- Työvoiman jakautuminen eri sektoreille tulevaisuudessa vaikuttaa eläkejärjestelmien rahoituspohjaan

Syntyvyyden vaikutus kuntaeläkkeisiin

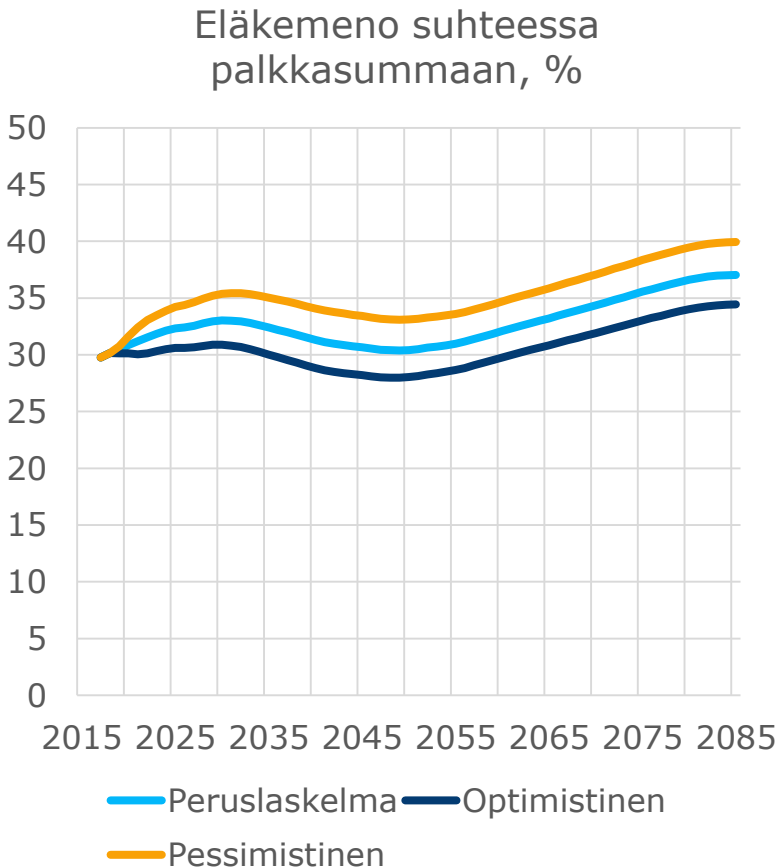

- Peruslaskelma: 1,45 lasta/nainen
- Matalan syntyvyyden laskelma: 1,2
- Korkean syntyvyyden laskelma: 1,7

- Kestävä maksutaso 2019 alkaen:
 - Peruslaskelma: 27,8
 - Matala syntyvyys: 29,0
 - Korkea syntyvyys: 26,5

Taloukskehityksen vaikutus kuntaeläkkeisiin

Verrattuna peruslaskelmaan:

- Sijoitustuotot +/- 1 prosenttiyksikkö
- Ansiotason kasvu +/- 0,5 prosenttiyksikköä
- Työllisyysaste +/- 2,2 prosenttiyksikköä
- Kestävä maksutaso 2019 alkaen:
 - Peruslaskelma: 27,8
 - Optimistinen: 24,2
 - Pessimistinen: 31,8

Miten käy kunta-alan työllisyydelle?

- Näköpiirissä olevat trendit osoittavat osittain eri suuntiin
 - Hoivapalvelujen tarve kasvanee tulevaisuudessa
 - Syntyvyyden lasku vähentää tarvetta varhaiskasvatukselle ja koulutukselle
 - Miten tekniikan kehitys vaikuttaa työvoiman tarpeeseen kuntasektorilla?
 - Tuotetaanko osa nykyisistä kunnallisista palveluista jatkossa yksityisellä sektorilla?
- Mahdollinen kuntaeläkkeiden yhdistäminen TyEL-järjestelmään suojaisi riskiltä, että työllisiä siirtyisi merkittävässä määrin eri eläkejärjestelmien välillä

Yhteenveto

- Kuntien eläkemaksu on tällä hetkellä kestäväällä tasolla
- Tulevaisuuden mahdollisia riskitekijöitä
 - Syntyvyys ja muu väestökehitys
 - Talouskehitys
 - Kunta-alan työllisyyskehitys

Kiitos mielenkiinnosta!

- Heikki Tikanmäki, Sampo Lappo, Ville Merilä, Tuija Nopola, Kaarlo Reipas ja Mikko Sankala. *Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2019*. Eläketurvakeskuksen raportteja 02/2019.

